

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
անկախ արդիտորի եզրակացություն

Յունիբանկ Փակ Բաժնետիրական
Ընկերություն

31 դեկտեմբերի 2008թ.

Բովանդակություն

	Էջ
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	1
Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	3
Հաշվապահական հաշվեկշիռ	4
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	5
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	7

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրակթ Թորնթոն Ամյո ՍՊԸ

ՀՀ, ք. Երեւան 0012
Վաղարշյան 8/1

Հ. +374 10 260 964

Ֆ. +374 10 260 961

Grant Thornton Amyot LLC

8/1 Vagharshyan Str.
0012 Yerevan, Armenia

T +374 10 260 964

F +374 10 260 961

www.gta.am

«Յունիբանկ» ՓԲԸ-ի բաժնետերերին և Խորհրդին.

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Յունիբանկ» ՓԲԸ-ի («Բանկ») կից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվապահական հաշվեկշիռը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը և այլ պարզաբանող ծանոթագրություններ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների համար տնօրինության պատասխանատվությունը

Բանկի տնօրինությունը պատասխանատու է սույն ֆինանսական հաշվետվությունները Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին համապատասխան պատրաստելու և արժանահավատորեն ներկայացնելու համար: Այս պատասխանատվությունը ներառում է խաբեության կամ սխալի հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելու և արժանահավատորեն ներկայացնելու համար անհրաժեշտ ներքին վերահսկողության համակարգի մշակումը, կիրառումը և պահպանումը, հաշվապահական հաշվառման համապատասխան քաղաքականության ընտրությունը և կիրառումը, ինչպես նաև տվյալ հանգամանքներում ողջամիտ հաշվապահական գնահատումների կատարումը:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունն է անցկացված աուդիտի հիման վրա եզրակացություն արտահայտել սույն ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ: Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: Այս ստանդարտները պահանջում են, որպեսզի մենք պահպանենք մասնագիտական վարքագծի կանոնները և աուդիտը պլանավորենք ու իրականացնենք այնպես, որպեսզի ձեռք բերենք ողջամիտ երաշխիք, որ ֆինանսական հաշվետվությունները զերծ են էական խեղաթյուրումներից:

Աուդիտը ներառում է ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ աուդիտորական ապացույցներ ձեռքբերելու նպատակով ընթացակարգերի իրականացումը: Ընթացակարգերի ընտրությունը հիմնված է աուդիտորի դատողության վրա, ներառյալ խաբեության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկի գնահատումը: Այս ռիսկերը գնահատելիս աուդիտորն ուսումնասիրում է Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելու և արժանահավատորեն ներկայացնելու համար անհարժեշտ ներքին վերահսկողության համակարգը, տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, սակայն ոչ Բանկի ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության մասին կարծիք արտահայտելու նպատակով: Աուդիտը ներառում է կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության, տնօրինության կողմից կատարած հաշվապահական գնահատումների, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման գնահատումը:

Մենք գտնում ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար հիմք են հանդիսանում մեր աուդիտորական եզրակացությունն արտահայտելու համար:

Եզրակացություն

Մեր կարծիքով ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են 2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների և դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների:

Ա.Փինարբասի
Տնօրեն/բաժնետեր

Ա.Աղաջանյան
Աուդիտոր

20 ապրիլի 2009թ.
Երևան

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2008 դեկ.31-ին ավարտված տարվա համար (ստուգված)	2007 դեկ.31-ին ավարտված տարվա համար (ստուգված)
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	6,950,074	4,023,736
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	(4,875,105)	(1,870,526)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		2,074,969	2,153,210
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	779,017	1,202,113
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(146,940)	(129,331)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		632,077	1,072,782
Զուտ առևտրային եկամուտ	8	2,212,952	906,166
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից զուտ եկամուտ/(վնաս)		(1,390)	383
Այլ եկամուտներ	9	159,038	204,866
Վարկային կորուստների (արժեզրկման ծախս)/ հակադարձում	10	283,281	(686,554)
Ֆինանսական ներդրումների գծով արժեզրկման ծախս		(14,325)	(128)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	11	(1,783,612)	(1,316,678)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	19	(251,396)	(182,012)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	20	(14,571)	(10,143)
Այլ ծախսեր	12	(1,445,021)	(975,243)
Շահույթ մինչև հարկում		1,852,002	1,166,649
Շահութահարկի գծով ծախս	13	(412,382)	(249,492)
Տարվա շահույթ		1,439,620	917,157

7-ից 55 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Հաշվապահական հաշվեկշիռ

Հազար ՀՀ դրամ		2008 ղեկ. 31-ի դրությամբ (ստուգված)	2007 ղեկ. 31-ի դրությամբ (ստուգված)
	Ծանոթ.		
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	14	9,787,048	8,802,840
Թանկարժեք մետաղներ	15	40,539	37,843
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	16	2,666,848	2,967,909
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	17	45,863,725	28,803,700
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	18	138,277	3,263,674
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	25	7,683,556	-
Կանխավճարներ շահութահարկի գծով		-	57,889
Հիմնական միջոցներ	19	1,921,471	1,666,761
Ոչ նյութական ակտիվներ	20	105,377	83,670
Այլ ակտիվներ	21	277,159	293,023
Ընդամենը՝ ակտիվներ		68,484,000	45,977,309
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	22	11,164,554	1,316,344
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	23	47,606,820	36,853,218
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		125,098	-
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	13	181,608	151,492
Այլ պարտավորություններ	24	308,401	150,577
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		59,386,481	38,471,631
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	26	5,599,700	5,599,700
Գլխավոր պահուստ		58,850	41,309
Այլ պահուստներ		315,252	163,031
Չբաշխված շահույթ		3,123,717	1,701,638
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		9,097,519	7,505,678
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		68,484,000	45,977,309

Ֆինանսական հաշվետվությունները, ներկայացված 3-ից 55 էջերում հաստատվել են Բանկի ղեկավարության կողմից 2009թ. ապրիլի 20-ին, և ստորագրվել են Բանկի Վարչության նախագահի և Գլխավոր հաշվապահի կողմից:

7-ից 55 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Վ. ԱԹԱՅԱՆ
Վարչության նախագահ

Գ. ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ
Գլխավոր հաշվապահ

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի ներդրում- ների գծով վերագնա- հատման պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնա- հատման պահուստ	Կուտակված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 01.01.2007թ. դրությամբ (ստուգված)	2,799,850	20,259	18,006	149,266	805,531	3,792,912
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	-	-	281,473	-	-	281,473
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ	-	-	(286,807)	-	-	(286,807)
Հետաձգված հարկի ազդեցությունը	-	-	1,093	-	-	1,093
Կապիտալում ուղղակիորեն ճանաչված ընդհանուր եկամուտներ և ծախսեր	-	-	(4,241)	-	-	(4,241)
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	917,157	917,157
Ընդամենը տարվա եկամուտներ և ծախսեր	-	-	(4,241)	-	917,157	912,916
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	2,799,850	-	-	-	-	2,799,850
Հատկացում պահուստին	-	21,050	-	-	(21,050)	-
Հաշվեկշիռը 31.12.07թ. դրությամբ (ստուգված)	5,599,700	41,309	13,765	149,266	1,701,638	7,505,678
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	-	-	334,287	-	-	334,287
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցած զուտ օգուտ	-	-	(144,010)	-	-	(144,010)
Հետաձգված հարկի ազդեցությունը	-	-	(38,056)	-	-	(38,056)
Կապիտալում ուղղակիորեն ճանաչված ընդհանուր եկամուտներ և ծախսեր	-	-	152,221	-	-	152,221
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	1,439,620	1,439,620
Ընդամենը տարվա եկամուտներ և ծախսեր	-	-	152,221	-	1,439,620	1,591,841
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	-	-	-	-	-	-
Հատկացում պահուստին	-	17,541	-	-	(17,541)	-
Հաշվեկշիռը 31.12.08թ. դրությամբ (ստուգված)	5,599,700	58,850	165,986	149,266	3,123,717	9,097,519

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.08թ-ին ավարտված տարվա համար (ստուգված)	31.12.07թ-ին ավարտված տարվա համար (ստուգված)
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ստացված տոկոսներ	6,728,719	3,979,939
Վճարված տոկոսներ	(4,780,975)	(1,671,974)
Ստացված կոմիսիոն վճարներ	779,017	1,202,113
Վճարված կոմիսիոն գումարներ	(146,940)	(129,331)
Առևտրային ակտիվներից օգուտ	-	7,436
Արտարժույթային գործառնություններից իրացված շահույթ	2,212,952	898,730
Նախկինում դուրս գրված վարկերի վերադարձ	179,426	949,602
Վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ	(1,608,227)	(1,166,094)
Ստացված այլ գործառնական եկամուտներ	159,038	204,866
Վճարված այլ գործառնական ծախսեր	(1,463,824)	(1,057,340)
Դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները	2,059,186	3,217,947
<i>(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում</i>		
Թանկարժեք մետաղներ	(2,696)	183,119
Վաճառքի համար նատչելի արժեթղթեր	(4,395,221)	520,514
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(398,116)	239,247
Հաճախորդների տրված վարկեր և փոխատվություններ	(16,487,549)	(17,758,812)
Այլ ակտիվներ	23,992	(14,718)
<i>Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում</i>		
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	7,982,402	451,452
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	11,028,726	14,038,393
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	(189,276)	877,142
Վճարված շահութահարկ	(353,113)	(230,306)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(542,389)	646,836
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Հիմնական միջոցների առք	(506,761)	(464,090)
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(36,278)	(23,446)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(543,039)	(487,536)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Բաժնետիրական կապիտալի թողարկում	-	2,799,850
Ֆինանս. կազմակերպ.-ից վարկերի ստացում/(մարում)	1,812,698	(287,786)
Ֆինանսական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	1,812,698	2,512,064
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ	727,270	2,671,364
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	11,244,992	9,434,633
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(80,526)	(861,005)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ծանոթ. 14)	11,891,736	11,244,992

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«Յունիբանկ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 2001թ. հոկտեմբերի 9-ին և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 2001թ. հոկտեմբերի 10-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N81 արտոնագրային համարով:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորումը և ավանդների ընդունումն է, ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը, ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժույթային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը և թվով 12 մասնաճյուղերը գտնվում է Երևանում, 16 մասնաճյուղերը՝ ՀՀ տարբեր շրջաններում, 2 մասնաճյուղ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում և մեկ ներկայացուցչություն ՌԳ Մոսկվա քաղաքում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք. Երևան, Հանրապետության փող. 39:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ և կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

2008թ. վերջին պատրաստված իր հաշվետվությունում «Moody's Investors Service» գնահատող միջազգային գործակալությունը Հայաստանին տվել է *Ba2* «Կայուն հեռանկար» անկախ գնահատականը: Համաձայն այս հաշվետվության՝ երկրի պետական պարտքերի փոքր ծավալները և վերաֆինանսավորման նվազագույն ռիսկերը թույլ են տալիս հիմնավորել ներկա միջավայրի կայուն գնահատականը: Հիմնական ֆինանսական ռիսկ է հանդիսանում նվազ եկամուտը, սակայն իրավիճակը մեղմում են պարտքերի մարման շատ վստահելի անցյալը, պաշտոնական վարկատուների հետ լավ հարաբերությունները, ինչպես նաև Սփյուռքի կողմից ապահովվող իրացվելիությունը:

Հայաստանում բիզնեսի կապիտալում օտարերկրյա կապիտալի փոքրածավալ ներգրավվածության, ինչպես նաև Հայաստանի տնտեսության մեջ համեմատաբար քիչ օտարերկրյա ներդրումների և համաշխարհային տնտեսության համապատասխան սեկտորներից կղզիացման արդյունքում, ավելի զարգացած և ձևավորված տնտեսությամբ երկրներում առկա ֆինանսական ճգնաժամը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ այնքան էլ խիստ և նկատելի չէ Հայաստանում:

Հայաստանի կառավարությունն ուսումնասիրում է ճգնաժամի պատճառներն ու հետևանքները՝ մշակելու համար միջոցառումների ծրագիր՝ պայքարելու ընդդեմ այդ հետևանքների, երբ ճգնաժամը անխուսափելի դառնա Հայաստանի համար:

Շուկայական ավելի խիստ ճնշման պայմաններում Հայաստանի տնտեսությունը, ինչպես նաև Բանկը կարող են ընկնել այդ ճգնաժամի ազդեցության տակ, ինչի հետևանքները կարող են լինել նշանակալի: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, դեկլարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Բանկի ակտիվների և պասիվների մնացորդային արժեքի վրա:

Հետևաբար, Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններն ամեն դեպքում չեն ներառում ճշգրտումների ազդեցությունը, որոնք կարող էին անհրաժեշտ համարվել, եթե ներկա համաշխարհային ճգնաժամի ազդեցությունը նկատելի և վստահաբար չափելի լիներ Հայաստանում:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհուրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

3.2 Չափման հիմքերը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով, բացառությամբ շինությունների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված գումարով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը դա այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Վերադասակարգում և վերաներկայացում

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվել են՝ ընթացիկ տարում ներկայացման փոփոխությունների հետ համադրելիությունն ապահովելու նպատակով:

3.5 Նոր և վերանայված ստանդարտների ընդունում

Ընթացիկ տարում Բանկն ընդունել է իր գործունեության համար համապատասխան և 2008թ հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանի համար կիրառելի նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական Հաշվառման Սիջազգային Ստանդարտների Խորհրդի («ՀՀՄՄԽ») և ՀՀՄՄԽ-ի Հաշվետվությունների Մեկնաբանման Հանձնաժողովի («ՀՄՀ») կողմից:

3.6 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը մինչ այժմ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Գեկավարությունը կանխատեսում է, որ նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվանից հետո առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Նոր ստանդարտները, փոփոխությունները և մեկնաբանությունները՝ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, որոնք դեռևս կիրառելի չեն, սակայն հետագայում կիրառելի կլինեն Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Փոփոխություններ ՀՀՄՄ 1 «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» (վերանայված 2007թ)

Այս ստանդարտում նոր փոփոխությունն ազդում է սեփական կապիտալում սեփականատերերի հետ գործարքների ներկայացման վրա և առաջարկում է ամբողջական եկամուտների մասին հաշվետվությունը: Կազմողները հնարավորություն կունենան ներկայացնել եկամտի և ծախսի հոդվածները և այլ ամբողջական եկամտի հոդվածները կա՛մ մեկ ամբողջական եկամուտների մասին հաշվետվությունում՝ ենթագումարներով, կա՛մ երկու առանձին հաշվետվություններում (առանձին ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն, որին կհետևի այլ ամբողջական եկամուտների մասին հաշվետվություն): Այս փոփոխությունը չի ազդում Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ արդյունքի վրա, բայց կառաջացնի լրացուցիչ բացահայտումների անհրաժեշտություն: Ներկայումս գեկավարությունը գնահատում է այս փոփոխության մանրամասն ազդեցությունը Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՀՀՄՄ 23 «Փոխառության ծախսումներ» (վերանայված 2007թ)

Համաձայն այս փոփոխության փոխառության ծախսումները պետք է կապիտալացվեն, այնքանով, որքանով դրանք անմիջականորեն կապված են որակավորվող ակտիվի ձեռքբերման, արտադրության կամ կառուցման հետ, որոնց նպատակային օգտագործման կամ վաճառքի պատրաստ լինելու համար անհրաժեշտ է ժամանակ: Ներկայումս Բանկի կողմից որդեգրված մոտեցումը՝ անմիջապես ծախս ճանաչել փոխառության ծախսումները, կփոխվի: Համաձայն փոփոխված ստանդարտի անցումային մասի, մինչ օրս ծախս ճանաչված փոխառության ծախսումների գծով փոփոխություններ չեն իրականացվելու: Այս փոփոխության հետևանքով հետագա ժամանակաշրջանում Բանկի տոկոսային

ծախսը կնվազի և կաճեն կառուցման մեջ գտնվող որակավորվող ակտիվի գծով կապիտալացվող փոխառության ծախսումները:

Նոր ստանդարտները, փոփոխությունները և մեկնաբանությունները՝ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, որոնք դեռևս կիրառելի չեն և հավանաբար հետագայում կիրառելի չեն լինի Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների համար

ՖՀՄՄԿ (IFRIC)13 «Հաճախորդների հավատարմության գծով միջոցառումներ»

Այս մեկնաբանությունը պարզաբանում է, որ երբ ապրանքները կամ ծառայությունները վաճառվում են, տրամադրելով հաճախորդի պահպանման խրախուսական միջոցներ (խրախուսական միավորներ կամ անվճար ապրանքներ), գործարքը դիտվում է բազմատարր և հաճախորդի կողմից ստացված համապատասխան հատուցումը բաշխվում է գործարքի տարրերի միջև համամասնորեն՝ կիրառելով իրական արժեքը: Բանկը ներկայումս չի իրականացնում նման ծրագիր: Ղեկավարության համոզմամբ այս մեկնաբանությունը կիրառելի չէ Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների համար:

ՖՀՄՄ 2 (Փոփոխություն) «Բաժնենասի վրա հիմնված վճարումներ»

Այս փոփոխությունը վերաբերվում է իրավունքի տրամադրման պայմաններին և չեղյալ ճանաչմանը: Բանկը ներկայումս չի վարում բաժնենասերի վրա հիմնված վճարման ցուցակ: Ղեկավարության համոզմամբ այս փոփոխությունը կիրառելի չէ Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների համար:

ՖՀՄՄ 8 «Գործառնական սեզմենտներ»

Սա բացահայտման ստանդարտ է, որը հանգեցնում է Բանկի հաշվետու սեզմենտների վերաներկայացմանը, բայց չի ունենա որևէ ազդեցություն ֆինանսական արդյունքների կամ վիճակի վրա:

Տարեկան բարեփոխումներ 2008

«ՀՀՄՄԽ»-ի կողմից թողարկվել է՝ «Միջազգային ֆինանսական հաշվետվությունների Ստանդարտների Բարեփոխումներ 2008»-ը: Բարեփոխումների մեծ մասը կիրառելի են 2009թ.-ի հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Ղեկավարության համոզմամբ բարեփոխումները Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական ազդեցություն չեն ունենա:

ՀՀՄՄ 23 (Փոփոխություն) «Փոխառության ծախսումներ» (ուժի մեջ է 2009թ.-ի հունվարի 1-ից):

Փոխառության ծախսումների սահմանումը փոփոխվել է, ուստի տոկոսային ծախսերը հաշվարկվում են, կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ սահմանված ՀՀՄՄ 39 «Ֆինանսական գործիքներ, ճանաչումը և չափումը» ստանդարտով (ուժի մեջ է 2009թ.-ի հունվարի 1-ից): Խումբը ՀՀՄՄ 23-ը (Փոփոխություն) կկիրառի առաջընթաց՝ կապիտալացնելով փոխառության ծախսումները, սկսած 2009թ.-ի հունվարի 1-ից:

ՀՀՄՄ 36 (Փոփոխություն) «Ակտիվների արժեզրկում» (ուժի մեջ է 2009թ.-ի հունվարի 1-ից)

Երբ իրական արժեքից հանած վաճառքի ինքնարժեքը հաշվարկվում է գեղչված դրամական հոսքերի հիման վրա, ապա արժեքի համապատասխան հաշվարկի բացահայտումները պետք է իրականացվեն: Բանկը կկիրառի ՀՀՄՄ 36 (Փոփոխություն) և,

կիրառելիության դեպքում, կներկայացնի արժեզրկման թեսթերի նկատմամբ պահանջվող բացահայտումները 2009թ-ի հունվարի 1-ից:

ՀՀՍՄ 38 (Փոփոխություն) «Ոչ նյութական ակտիվներ» (ուժի մեջ է 2009թ-ի հունվարի 1-ից)

Կանխավճարը պետք է ճանաչվի այն դեպքում, երբ վճարումը կատարվել է նախապես՝ ապրանքի օգտագործման նկատմամբ իրավունք ձեռք բերելու կամ ծառայություն ստանալու համար:

Ի լրումն, փոփոխության արդյունքում դուրս են եկել «հազվադեպ, եթե երբևէ» բառերը, որը հնարավորություն էր ընձեռում ամորտիզացիայի գծային մեթոդի գործակցից ավելի ցածր գործակցով մեթոդի կիրառումը: Փոփոխությունը ազդեցություն չի ունենա Բանկի գործունեության վրա, քանի որ բոլոր ոչ նյութական ակտիվները ամորտիզացվում են գծային մեթոդով:

ՀՀՍՄ 40 (Փոփոխություն) «Ներդրումային գույք» (և համապատասխան փոփոխություն ՀՀՍՄ 16) (ուժի մեջ է 2009թ-ի հունվարի 1-ից):

Կառուցման կամ զարգացման ընթացքի մեջ գտնվող գույքը, որը հետագայում օգտագործվելու է որպես ներդրումային գույք, ներառվում է ՀՀՍՄ 40-ի շրջանակներում: Երբ կիրառվում է իրական արժեքի մեթոդը, ապա նմանատիպ գույքը չափվում է իրական արժեքով: Սակայն, երբ կառուցման ընթացքում գտնվող ներդրումային գույքի իրական արժեքը հնարավոր չէ արժանահավատորեն չափել, ապա գույքը չափվում է սկզբնական արժեքով մինչև կառուցման ավարտի կամ իրական արժեքի արժանահավատ չափման հնարավորության ամսաթվերից առաջնայինի դեպքում:

ՀՀՍՄ 20 (Փոփոխություն) «Պետական շնորհների հաշվառումը և պետական օգնության բացահայտումը» (ուժի մեջ է 2009թ-ի հունվարի 1-ից):

Կառավարության կողմից շուկայական տոկոսադրույքից ցածր տոկոսադրույքով տրված վարկից օգուտը չափվում է ՀՀՍՄ 39-ի համաձայն հաշվեկշռային արժեքի և ՀՀՍՄ 20-ին համապատասխան հաշվառված օգուտով ստացված մուտքերի տարբերությամբ: Բանկը կկիրառի ՀՀՍՄ 20 (Փոփոխություն)-ը սկսած 2009թ հունվարի 1-ից:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական

արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հիմնականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան: Ակտիվների կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Ջուտ առևտրային եկամուտ

Ջուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Ջուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտը կամ ծախսը:

4.2 Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ

դրամային արտարժույթային հողվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հողվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հողվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հողվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	31 դեկտեմ. 2008	31 դեկտեմ. 2007
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	306.73	304.22
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	435.00	446.96

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բառառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ ապագայում չեն իրացվի:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

4.4 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոզիտային գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի :

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.5 Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ հոդվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

4.6 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամանակաշրջանների համար բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սմգրունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած

ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունվետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին:

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, երբ.

- Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանային, եթե կապված ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված գումարով, ինչպես վարկերը կամ հաճախորդներին և բանկերին տրվող կանխավճարները, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:
- Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, և
- Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ածանցյալ գործիքներ, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող:

Ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող, բացի այն դեպքերից, երբ դրանք օգտագործվում են հեջավորման նպատակով:

Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից շահույթը և վնասը արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր

Ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Բանկը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Բանկի կողմից իրականացվում է մարման ժամկետին ոչ մոտ ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած շահույթն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված շահույթը կամ վնասը վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսային փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է

գնային մոդելների կամ գեղջված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկումից կորուստները:

4.8 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Բանկն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառու կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, գուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Բանկը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղջված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ միջև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար գեղջված դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Բանկը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Բանկին, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյուաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Բանկին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեզրկման ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Վերանայված վարկեր

Որտեղ հնարավոր է, Բանկն փորձում է վերանայել վարկերը, քան բռնագանձել գրավը: Սա կարող է հանգեցնել վճարումների երկարաձգումների և վարկի մարման նոր պայմանների մասին համաձայնության: Երբ վարկի պայմանները վերանայված են, վարկն այլևս չի համարվում ժամկետանց: Ղեկավարությունը շարունակաբար վերանայում է վերանայված պայմաններով վարկերը, համոզվելու համար, որ բոլոր համաձայնությունները պահպանված են և որ ապագա վճարումները կկատարվեն: Վարկերը շարունակում են մնալ արժեզրկման անհատական կամ խմբային գնահատման առարկա՝ օգտագործելով վարկի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեզրկվում է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի

տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեզրկումից գումարների, կապիտալից վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձում ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի կատարվում: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

4.9 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Բանկը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում Բանկի շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Բանկի կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրսգրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող

պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարքի սպաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.10 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Հետզնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետզնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում հաշվապահական հաշվեկշռում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետզնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

4.11 Որպես գրավ տրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերով գործարքները հիմնականում ապահովվում են արժեթղթերով կամ կանխիկ դրամով: Արժեթղթերի փոխանցումը մյուս կողմին արտացոլվում է հաշվեկշռում, միայն եթե փոխանցվում են նաև ռիսկերը և օգուտները կապված սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ: Վճարված կամ որպես գրավ ստացված կանխիկը գրանցվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն:

Ձեռքբերված արժեթղթերը չեն ճանաչվում հաշվեկշռում մինչև դրանց օտարումը երրորդ կողմին, որի դեպքում նշված արժեթղթերի վերադարձման գծով պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով որպես առևտրական նպատակներով պարտավորություն, իսկ գնման և վաճառքի տարբերությունը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Չուտ առևտրային եկամուտ» հոդվածում:

4.12 Վարձակալություն

Գործառնական վարձակալություն - Բանկը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.13 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Բանկի շենքերը ներկայացված են իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	20	5
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	3	33,33
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով հետևյալ երկու ժամկետներից նվազագույնով. վարձակալման ժամկետ կամ հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետ: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի կազմակերպություն: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Վերագնահատված գումարով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման դեպքում, իրացված հիմնական միջոցների համապատասխան դասի վերագնահատման պահուստում վերագրված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.14 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշված օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 10 տարվա ընթացում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.15 Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ

Ոչ ընթացիկ ակտիվները դասակարգվում են վաճառքի համար պահվող, երբ հաշվեկշռային արժեքը ենթակա է փոխհատուցման ոչ թե դրանց հետագա շահագործման, այլ վաճառքի միջոցով: Դրանց վաճառքը ենթադրվում է իրականացնել վաճառքի համար պահվող դասակարգումից հետո մեկ տարվա ընթացքում:

Վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվները ճանաչվում են հաշվեկշռային արժեքի կամ իրական արժեքի՝ հանած վաճառքի ծախսերը, նվազագույնով: Եթե վերջինս ավելի փոքր է, քան հաշվեկշռային արժեքը, ապա ճանաչվում է արժեզրկումից կորուստ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Իրական արժեքի՝ հանած վաճառքից ծախսերը, հետագա ցանկացած աճ ճանաչվում է միայն տվյալ ակտիվի նախկինում արժեզրկված գումարների չափով:

4.16 Ներգրաված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.17 Կենսաթոշակներ

Բանկում, աշխատակիցների աշխատավարձի հիման վրա հաշվարկված որոշակի տոկոսը Հայաստանի Հանրապետության պետական կենսաթոշակային համակարգին փոխանցելուց բացի, այլ հատուկ կենսաթոշակային հիմնադրամ չի ձևավորվում: Նշված համակարգին հատկացումների հետ կապված ծախսերը արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն ժամանակաշրջանում, որին դրանք վերաբերվում են:

4.18 Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիքը տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտատպանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին հաճախորդների վարկերը, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքները ապահովելու նպատակով:

Ֆինանսական երաշխիքները ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ»-ում՝ որպես կոմիսիոն վճար: Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկը յուրաքանչյուր երաշխավորության տակ պարտավորությունը չափում է ամորտիզացված վճարից և երաշխավորության արդյունքում առաջացած ցանկացած ֆինանսական պարտավորություն լուծելու համար անհրաժեշտ ելքերի լավագույն գնահատումից առավելագույնով:

4.19 Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Գնված սեփական բաժնետոմսեր

Երբ Բանկը գնում է Բանկի բաժնետոմսերը, սեփական կապիտալը նվազեցվում է վճարված գումարի չափով, ներառյալ գործառնությանը բնորոշ բոլոր ծախսերը՝ նվազեցված հարկերով, մինչև գործարքի չեղյալ համարվելը կամ վերաթողարկումը: Երբ գնված բաժնետոմսերը վաճառվում են երրորդ կողմին կամ վերաթողարկվում են, ստացված գումարները ներառվում են կապիտալում: Գնված բաժնետոմսերը հաշվառվում են միջին կշռված արժեքով:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

4.20 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը հաշվեկշռում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կանոնադրյալ հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական

հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

Բանկի ներդրումային արժեթղթերը ներառում են ՀՀ ԿԲ, պետական պարտատոմսերը, ոչ պետական բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը դասակարգում է արժեթղթերը որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում:

Փոխկապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ փոխկապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի և այլ փոխատվությունների գծով արժեզրկումից պահուստներ

Բանկը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է արժեզրկման պահուստ ձևավորել ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Բանկը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թուլությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես 27 ծանոթագրությունը:

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

Բանկը համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի նվազումը էական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար էական է կամ երկարատև նվազումը՝ Բանկը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, Բանկը հաշվի է առնում նաև բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը: Բացի դրանից, արժեզրկումը հնարավոր է, երբ առկա են ապացույցներ, որ վատացել է ֆինանսական վիճակը տվյալ կազմակերպության, արդյունաբերության կամ ճյուղի, որտեղ կատարվել է ներդրումը, կատարվել են փոփոխություններ տեխնոլոգիաներում և գործառնական կամ ֆինանսական դրամական հոսքերում:

6 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	6,097,305	3,193,555
Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթեր	655,113	402,203
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	42,583	59,981
Ֆակտորինգ	16	2,461
Հակադարձ ռեպո գործառնություններ	22,775	12,312
Արժեզրկված ակտիվների գծով հաշվեգրված տոկոսներ	129,035	353,224
Այլ տոկոսային եկամուտ	3,247	-
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6,950,074	4,023,736

Հազար ՀՀ դրամ

Հաճախորդների հաշիվներ	3,456,608	1,826,839
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	1,090,102	19,465
Ռեպո գործառնություններ	328,395	24,222
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	4,875,105	1,870,526

7 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Դրամարկղային գործառնություններ	232,004	149,509
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	309,409	878,564
Վճարային քարտերով գործառնություններ	136,881	84,162
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	7,160	8,911
Արտարժույթի փոխարկման գործառնություններ	73,525	67,870
Այլ վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	20,038	13,097
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	779,017	1,202,113

Հազար ՀՀ դրամ

Թղթակից բանկերին միջնորդավճարներ	62,847	46,900
Վճարային քարտերով գործառնություններ	58,257	49,351
Արտարժույթի փոխարկման գործառնություններ	6,432	17,773
Բորսայական ծառայություններ	18,100	14,983
Այլ ծախսեր	1,304	324
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	146,940	129,331

8 Ջուտ առևտրային եկամուտ

	2008	2007
Հազար ՀՀ դրամ		
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ	2,212,952	898,730
Ջուտ եկամուտ տոկոսային գործիքների առևտրից	-	7,436
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	2,212,952	906,166

9 Այլ եկամուտներ

	2008	2007
Հազար ՀՀ դրամ		
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	148,081	131,799
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից եկամուտներ	1,097	67,118
Ոչ առևտրային ակտիվների արտարժույթային փոխարկումներից զուտ օգուտ	853	-
Այլ եկամուտ	9,007	5,949
Ընդամենը այլ եկամուտներ	159,038	204,866

10 Վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)

	2008	2007
Հազար ՀՀ դրամ		
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ (ծանոթագրություն 16)	(14,460)	2,719
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին (ծանոթագրություն 17)	(254,807)	669,234
Այլ ակտիվներ (ծանոթագրություն 21)	(14,014)	14,601
Ընդամենը վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս	(283,281)	686,554

11 Անձնակազմի գծով ծախսեր

	2008	2007
Հազար ՀՀ դրամ		
Աշխատավարձ	1,625,907	1,188,633
Սոցիալական ապահովագրության վճարներ	157,705	128,045
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	1,783,612	1,316,678

12 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	92,231	76,358
Գովազդի ծախսեր	475,411	230,854
Գործուղման ծախսեր	23,390	5,839
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	94,532	76,914
Վարձակալության գծով ծախսեր	213,348	154,846
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	199,345	99,796
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	19,829	14,838
Անվտանգության գծով ծախսեր	58,344	48,067
Հիմնական միջոցների օտարումից կորուստներ	603	416
Ներկայացուցչական ծախսեր	26,376	31,128
Գրասենյակային ծախսեր	27,964	48,756
Վճարված տուգանքներ	255	1,186
Ոչ առևտրային ակտիվների արտարժույթային փոխարկումներից զուտ վնաս	-	56,634
Ավանդների ապահովագրություն	67,518	41,732
Համակարգչային ծրագրերի սպասարկում	21,971	23,913
Ինկասացիոն ծառայություններ	57,802	39,430
Այլ ծախսեր	66,102	24,536
Ընդամենը այլ ծախսեր	1,445,021	975,243

13 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Ընթացիկ հարկ	420,322	126,724
Հետաձգված հարկ	(7,940)	122,768
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	412,382	249,492

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2007թ.՝ 20%)։ ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև։ Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով։

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)		Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	
	2008		2007	
Շահույթ մինչև հարկումը	1,852,002		1,166,649	
Շահութահարկ՝ 20% դրույթաչափով	370,400	20	233,330	20
Չհարկվող եկամուտներ	-	-	(9,561)	(1)
Չնվազեցվող ծախսեր	42,153	2	14,396	1
փոխարժեքային տարբերություն	(171)	-	11,327	1
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	412,382	22	249,492	21

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված		Սեփական կապիտալում ճանաչված	
	2007			2008
Կուտակված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	17,595	6,861	-	24,456
Արժեզրկումից կորուստներ և այլ պահուստների գծով ծախսեր	82,524	(82,524)	-	-
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	100,119	(75,663)	-	24,456
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	(35,451)	1,866	-	(33,585)
Արժեզրկումից կորուստներ և այլ պահուստների գծով ծախսեր	(207,102)	97,081	-	(110,021)
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի արժեզրկման պահուստի գծով	(2,831)	2,831	-	-
Եկամուտների վերականգնում	(2,786)	(18,175)	-	(20,961)
Արժեթղթերի իրական արժեքի ճշգրտում	(3,441)	-	(38,056)	(41,497)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(251,611)	83,603	(38,056)	(206,064)
Ձուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	(151,492)	7,940	(38,056)	(181,608)

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված		Սեփական կապիտալում ճանաչված	
	2006			2007
Կուտակված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	12,560	5,035	-	17,595
Արժեզրկումից կորուստներ և այլ պահուստների գծով ծախսեր	9,034	73,490	-	82,524
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	21,594	78,525	-	100,119
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	(37,317)	1,866	-	(35,451)
Արժեզրկումից կորուստներ և այլ պահուստների գծով ծախսեր	(9,560)	(197,542)	-	(207,102)
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի արժեզրկման պահուստի գծով	-	(2,831)	-	(2,831)
Եկամուտների վերականգնում	-	(2,786)	-	(2,786)

Արժեթղթերի իրական արժեքի ճշգրտում	(4,534)	-	1,093	(3,441)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(51,411)	(201,293)	1,093	(251,611)
Ձուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	(29,817)	(122,768)	1,093	(151,492)

14 Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ 33 ԿԲ-ում

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Կանխիկ դրամական միջոցներ	2,528,981	2,829,567
Թղթակցային հաշիվներ 33 ԿԲ-ում	7,166,738	5,903,273
Ներառվում է դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում	9,695,719	8,732,840
Դեպոնացված միջոցներ 33 ԿԲ-ում	91,329	70,000
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ 33 ԿԲ-ում	9,787,048	8,802,840
Դրամական միջոցների հոսքերում ներառված կանխիկ դրամական միջոցներ և հաշիվներ 33 ԿԲ-ում	9,695,719	8,732,840
Այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ (ծանոթ. 16)	2,196,017	2,512,152
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	11,891,736	11,244,992

Թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Բանկի կողմից ներգրավված դրամային որոշ միջոցների 8%-ի և արտարժույթով որոշ միջոցների 12 %-ի չափով: Այդ միջոցները 31.12.08թ. դրությամբ կազմում են 4,992,620 հազար դրամ (31.12.07թ. դրությամբ՝ 3,521,515 հազար դրամ): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Բանկը տոկոսներ չի ստանում:

Դեպոնացված գումարը ՀՀ ԿԲ-ում իրենից ներկայացնում է ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ:

2008թ. ընթացքում իրականացվել են հետևյալ անկանխիկ գործառնությունները.

- վարկի մարում գրավի սեփականության իրավունքի փոխանցման միջոցով 53,425 հազար դրամ գումարով (2007թ.՝ 7,064 հազար դրամ)

15 Թանկարժեք մետաղներ

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Բանկային ոսկի	40,539	37,843
Ընդամենը թանկարժեք մետաղներ	40,539	37,843

16 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Թղթակցային հաշիվներ	2,196,017	2,512,152
Ներառվում է դրամական միջոցների հոսքեր մասին հաշվետվությունում	2,196,017	2,512,152
Դեպոնացված միջոցներ ֆինանսական կազմակերպություններում	164,101	45,633
Այլ հաշիվներ	306,730	424,584
Արժեզրկումից պահուստներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով	-	(14,460)
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,666,848	2,967,909

31.12.08թ դրությամբ 1,234,779 հազար դրամ գումարով (52%) հաշիվները կենտրոնացված են 2 բանկերում, (2007թ 2,071,897 հազար դրամ (82%)):

Գեպոնացված միջոցները բանկերում հանդիսանում են VISA վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային գումար:

Այլ հաշիվները ներկայացնում են այլ բանկի հետ ԱՄՆ դոլարով կնքված կարճաժամկետ ավանդներ, որոնց դիմաց դրամով միաժամանակ ստացված կարճաժամկետ ավանդները ներառված են 22 ծանոթագրությունում:

Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով արժեզրկման կորուստների հատկացումների շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
01 հունվար 2007	11,741
Տարվա ծախս	2,719
31 դեկտեմբեր 2007	14,460
Տարվա հակադարձում	(14,460)
31 դեկտեմբեր 2008	-

17 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Վարկեր	47,150,513	30,638,512
Ֆակտորինգ	-	80
	47,150,513	30,638,592
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(1,286,788)	(1,834,892)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	45,863,725	28,803,700

31.12.08թ. դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերում և փոխատվություններում ներառված հաշվեգրված տոկոսային եկամուտը կազմում է 459,636 հազար դրամ (2007թ.՝ 208,452 հազար դրամ):

31.12.08թ դրությամբ Բանկն ունի կենտրոնացում տրամադրված վարկերի գծով 14,517,795 հազար դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 31%-ը) ընդհանուր գումարով, տրամադրված թվով 19 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց (2007թ` 10,899,713 հազար դրամ կամ 36%` տրամադրված թվով 19 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 474,543 հազար դրամ (2007թ` 1,427,655 հազար դրամ):

Վարկերի և փոխատվությունների գծով արժեզրկման պահուստի շարժն ըստ դասերի հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Մասնավոր ձեռնարկություններ	Ֆիզիկական անձիք	Անհատ ձեռնարկատերեր	2008
				Ընդամենը
2008թ. Հունվարի 1 դրությամբ	1,363,817	457,569	13,506	1,834,892
Տարվա ծախս / (հակադարձում)	(302,886)	42,849	5,230	(254,807)
Դուրսգրում	(442,424)	(83,725)	-	(526,149)
Վերադարձ	162,756	70,096	-	232,852
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>781,263</u>	<u>486,789</u>	<u>18,736</u>	<u>1,286,788</u>
Անհատական արժեզրկում	311,197	137,342	-	448,539
հսմբային արժեզրկում	470,066	349,447	18,736	838,249
	<u>781,263</u>	<u>486,789</u>	<u>18,736</u>	<u>1,286,788</u>
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	<u>2,063,643</u>	<u>394,561</u>	-	<u>2,458,204</u>

Հազար ՀՀ դրամ	Մասնավոր ձեռնարկություններ	Ֆիզիկական անձիք	Անհատ ձեռնարկատերեր	2007
				Ընդամենը
2007թ. Հունվարի 1 դրությամբ	366,732	111,345	6,260	484,337
Տարվա ծախս	396,323	265,665	7,246	669,234
Դուրսգրում	(228,214)	(40,076)	-	(268,290)
Վերադարձ	828,976	120,635	-	949,611
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>1,363,817</u>	<u>457,569</u>	<u>13,506</u>	<u>1,834,892</u>
Անհատական արժեզրկում	1,175,979	140,072	-	1,316,051
հսմբային արժեզրկում	187,838	317,497	13,506	518,841
	<u>1,363,817</u>	<u>457,569</u>	<u>13,506</u>	<u>1,834,892</u>
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	<u>3,698,240</u>	<u>921,425</u>	-	<u>4,619,665</u>

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Մասնավոր ձեռնարկություններ	18,242,619	13,008,663
Ֆիզիկական անձիք	27,019,384	16,743,014
Անհատ ձեռնարկատերեր	1,428,874	678,463
Հաշվեգրված տոկոսներ	459,636	208,452
	47,150,513	30,638,592
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(1,286,788)	(1,834,892)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	45,863,725	28,803,700

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներկայացվում են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Հիփոթեքային	12,859,491	9,701,204
Սպառողական	3,297,885	2,225,077
Ավտոմեքենաների ձեռքբերման	10,067,925	4,626,990
Այլ	794,083	189,743
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկեր (համախառն)	27,019,384	16,743,014

Ինչպես նշված է 29 ծանոթագրությունում՝ 31.12.08թ և 31.13.07թ դրությամբ վարկերի և փոխատվությունների գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Վարկային պորտֆելին ներհատուկ վարկային, արժութային, իրացվելիության և տոկոսային ռիսկը բացահայտված է 31 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը փոխկապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 28 ծանոթագրությունում:

18 Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Չգնանշվող ներդրումներ		
ՀՀ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	12,690	27,015
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	125,587	1,560,400
ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթեր	-	1,676,259
Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	138,277	3,263,674

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ.

Չգնանշվող վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով, օգտագործելով գնահատման տեխնիկա՝ հիմնված տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքների վրա, որպես տվյալ ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի զեղչատոկոս:

Բոլոր չգնանշված վաճառքի համար մատչելի բաժնեմասային արժեթղթերը գրանցված են ինքնարժեքով նվազեցված արժեզրկման կորուստներով, քանի որ իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել: Այս ներդրումների համար չկա գնանշվող շուկա և Բանկը նախատեսում է դրանք պահել երկար ժամկետով:

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերն ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	2008		2007	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	8,62-10,52%	2009-2028	6,5-8,15%	2008-2021
ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթեր	-	-	6,5-6,61%	2008

Վաճառքի համար մատչելի ՀՀ պետական պարտատոմսերը 2008թ. 7,683,556 հազար դրամով իրական արժեքով վաճառվել են երրորդ անձանց ռեպո համաձայնագրերով՝ 6 ամիսը չզերազանցող ժամանակահատվածներով: Դրանք վերադասակարգվել են որպես ռեպո համաձայնագրերով գրավադրված արժեթղթեր հաշվապահական հաշվեկշռում՝ առանձին տողում (Ծանոթ. 25):

31 դեկտեմբեր 2007թ. դրությամբ վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերը 674,480 հազար դրամ գումարով գրավադրվել էին այլ բանկից ստացված վարկի դիմաց (Ծանոթ. 22):

19 Հիմնական միջոցներ

	Շենքեր	Վարձակալ. հիմն. միջ.գծով կապ. ներդր.	Համակարգ չային տեխնիկա և կապի միջոցներ	Փոխադրա միջոցներ	Գրասենյակային սարքավորում և այլ հիմնական միջոցներ	Անավարտ շիրարարություն	Ընդամենը
ՍԿՁԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵԹ							
Սկզբնական արժեք 2007թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	803,465	15,591	135,618	89,501	588,203	-	1,632,378
Ավելացում	182,054	8,228	82,987	1,365	178,484	10,972	464,090
Օտարում	-	(531)	(155)	-	(2,171)	-	(2,857)
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	985,519	23,288	218,450	90,866	764,516	10,972	2,093,611
Ավելացում	222,583	33,424	107,905	-	124,764	18,085	506,761
Վերադասակարգում	20,847	168	-	-	-	(21,015)	-
Օտարում	-	-	(241)	-	(5,674)	-	(5,915)
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,228,949	56,880	326,114	90,866	883,606	8,042	2,594,457

	Շենքեր	Վարձակալ. հիմն. միջ.գծով կապ. ներդր.	Համակարգ չային տեխնիկա և կապի միջոցներ	Փոխադրա միջոցներ	Գրասենյակային սարքավորում և այլ հիմնական միջոցներ	Անավարտ շինարարություն	Ընդամենը
ԿՈՒՏԱԿՎԱԾ ՍԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ							
2007թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	6,067	102,988	25,630	112,594	-	247,279
Հատկացումներ	38,098	3,272	27,746	17,359	95,537	-	182,012
Օտարում	-	(531)	(155)	-	(1,755)	-	(2,441)
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	38,098	8,808	130,579	42,989	206,376	-	426,850
Հատկացումներ	52,531	8,923	41,611	17,558	130,773	-	251,396
Օտարում	-	-	(241)	-	(5,019)	-	(5,260)
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	90,629	17,731	171,949	60,547	332,130	-	672,986
Հաշվեկշռային արժեք 2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,138,320	39,149	154,165	30,319	551,476	8,042	1,921,471
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	947,421	14,480	87,871	47,877	558,140	10,972	1,666,761

Ակտիվների վերագնահատում

Շենքերի վերագնահատումը կատարվել է անկախ գնահատողի կողմից 2006թ դեկտեմբերին՝ կիրառելով համեմատական վաճառքների մեթոդը, որի արդյունքում առաջացել է վերագնահատում 186,583 հազար դրամ գումարով: Շենքերի իրական արժեքի գնահատման համար Գեկավարությունը հիմք է ընդունում անկախ գնահատողների կողմից ներկայացված արդյունքները:

Բանկի դեկավարության գնահատմամբ 31.12.08թ դրությամբ շենքերի վերագնահատված արժեքն էականորեն չի տարբերվում դրանց շուկայական արժեքից:

Եթե շենքերը ներկայացվեին սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, հաշվեկշռային արժեքը 31 դեկտեմբեր 2008թ դրությամբ կկազմեր 970,398 հազար դրամ (2007թ՝ 770,163 հազար դրամ):

Անավարտ շինարարություն

2008թ-ին Բանկը ձեռք է բերել վարչական շենքեր, որոնք գտնվում են անավարտ վիճակում: Շինարարության ավարտին վերաբերվող ծախսերը գնահատվում են 7,941 հազար դրամ: Աշխատանքների ավարտը նախատեսվում է 2009թ-ին:

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

31 դեկտեմբեր 2008թ. դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 224,552 հազար դրամ (2007թ 142,676 հազար դրամ):

Ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցներ

31 դեկտեմբեր 2008թ դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցների գումարը կազմում է 167,311 հազար դրամ, այդ թվում 20,400 հազ. դրամ՝ շենքեր (2007թ: 202,217 հազար դրամ, այդ թվում՝ 60,352 հազ.

դրամ՝ շենքեր): Տվյալ հիմնական միջոցները չեն ամորտիզացվում և դասակարգված են համաձայն իրենց դասերի:

20 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	Արտոնագրեր	Համակարգչային ծրագրեր	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք 2007թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	5,195	35,935	59,968	101,098
Ավելացում	63	6,497	16,886	23,446
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,258	42,432	76,854	124,544
Ավելացում	27,680	8,598	-	36,278
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	32,938	51,030	76,854	160,822
ԱՄՈՐՏԻԶԱՑԻԱ				
2007թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	2,535	11,082	17,114	30,731
Մասհանումներ	480	3,563	6,100	10,143
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,015	14,645	23,214	40,874
Մասհանումներ	1,949	4,937	7,685	14,571
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,964	19,582	30,899	55,445
ՄԱՑՈՐԴԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ				
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	27,974	31,448	45,955	105,377
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,243	27,787	53,640	83,670

21 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Կանխավճարներ և այլ դեբիտորներ	193,391	221,237
Հաշվարկներ աշխատակիցների հետ	249	29
Այլ ակտիվներ	18,999	63,539
	212,639	284,805
Արժեզրկումից պահուստներ այլ ակտիվների գծով	(2,130)	(16,144)
	210,509	268,661
Վաճառքի նպատակով պահվող ակտիվներ	48,693	7,065
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	-	58
Նյութեր	17,957	17,239
Ընդամենը այլ ակտիվներ	277,159	293,023

31 դեկտեմբեր 2008թ և 31 դեկտեմբեր 2007թ դրությամբ վաճառքի նպատակով պահվող ակտիվները ներառում են գրավի տնօրինման արդյունքում սեփականացված ակտիվներ:

Այլ ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստների պահուստի շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
01 հունվար 2007	1,543
Տարվա ծախս	14,601
31 դեկտեմբեր 2007	16,144
Տարվա հակադարձում	(14,014)
31 դեկտեմբեր 2008	2,130

22 Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	275,910	66,388
Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	416,519	209,042
Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններից	2,481,865	614,441
Վարկեր ռեպո համաձայնագրերով ՀՀ ԿԲ-ից	7,681,420	-
Այլ պարտավորություններ	308,840	426,473
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	11,164,554	1,316,344

Բանկերից բոլոր ավանդները ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

31 դեկտեմբեր 2007թ. դրությամբ այլ բանկից ստացված 2,000 հազ. ԱՄՆ դոլար վարկի դիմաց գրավադրել է վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր 674,480 հազար դրամ գումարով (ծանոթ. 18):

31.12.08թ դրությամբ այլ պարտավորությունները իրենցից ներկայացնում են բանկի կողմից այլ բանկից ստացված ավանդներ դրամով (31.12.07թ՝ 1,400 հազար ԱՄՆ դոլարով և վճարվելիք տոկոսները՝ 1,857 ԱՄՆ դոլարի չափով), ինչի դիմաց տրամադրված ավանդները 1,000 հազար ԱՄՆ դոլարի չափով ներառված են 16 ծանոթագրությունում:

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարների, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2007: ոչինչ):

23 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
ՀՀ Կառավարություն		
Ժամկետային ավանդներ	238,844	159,046
	238,844	159,046
Իրավաբանական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	6,726,744	5,329,163
Ժամկետային ավանդներ	3,675,970	3,819,547
	10,402,714	9,148,710

Ֆիզիկական անձինք

Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	4,058,027	3,448,730
Ժամկետային ավանդներ	32,907,235	24,096,732
	36,965,262	27,545,462

Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	47,606,820	36,853,218
--	-------------------	------------

ՀՀ կառավարության նկատմամբ պարտավորությունները ներկայացնում են վարկեր ստացված Գյուղատնտեսության Ջարգացման Միջազգային Հիմնադրամի «Գյուղական Տարածքների Տնտեսական զարգացման ծրագրի իրականացմանն աջակցելու նպատակով»: Վարկերը ունեն փոփոխական տոկոսադրույք:

Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ավադներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

31 դեկտեմբեր 2008թ. դրությամբ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց ընթացիկ և ժամկետային ավանդներում ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված վարկերի, երաշխիքների գծով 2,368,324 հազար դրամ գումարով (2007թ. 1,420,279 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

31 դեկտեմբեր 2008թ. դրությամբ Բանկի ամենամեծ տաս հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարը կազմում է 14,762,113 հազար դրամ (2007թ. 9,472,903 հազար դրամ) կամ հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարի 31% (2007թ. 26%):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2007: ոչինչ):

24 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Վճարվելիք գումարներ	46,273	28,785
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	179,614	57,568
Ապագա ժամանակաշրջանի եկամուտներ	5,645	5,035
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	76,869	59,189
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	308,401	150,577

25 Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	2008		2007	
	Ակտիվ	Պարտավորություն	Ակտիվ	Պարտավորություն
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր (ծանոթ. 18, 22)	7,683,556	7,681,420	-	-

26 Սեփական կապիտալ

2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 5,599,700 հազ. դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 10,000 բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 559,970 դրամ անվանական արժեքով:

2008թ. և 2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են.

Չազար ՅՅ դրամ	2008		2007	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնենասրվճարված կապիտալում	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնենասրվճարված կապիտալում
Յուսկիբանկում Աստեք Սենեջնենթ ՍՊԸ	2,799,850	50	2,799,850	50
Էվաինվեստ ՍՊԸ	2,799,850	50	2,519,865	45
Debban Investments Ltd	-	-	279,985	5
	5,599,700	100	5,599,700	100

2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը իրավունք ունեն ստանալու շահաբաժին և մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում:

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

27 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը կարգավորող օրենսդրական դաշտը աչքի է ընկնում հաճախակի կատարվող փոփոխություններով և լրացումներով: Վերջիններս երբեմն հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ: Շատ դեպքերում, այս կամ այն հարցում տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ ունեն տարբեր մեկնաբանություններ:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Հետևաբար Բանկի կողմից իրավական և հարկային պարտավորությունների գծով համապատասխան պահուստավորումներ չեն կատարվել:

Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն վարկային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում հաշվեկշռում:

Դեկտեմբերի 31 դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Չօգտագործված վարկային գծեր	3,108,383	2,046,653
Տրամադրված երաշխիքներ	235,199	288,995
Ընդամենը վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	3,343,582	2,335,648

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով – Բանկը որպես վարձակալող

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կնքում է առևտրային վարձակալության պայմանագրեր շենք և տարածքներ վարձակալելու նպատակով:

Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Մինչև 1 տարի	261,482	130,446
1-5 տարի	558,504	363,331
5 տարուց ավել	1,005	
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	820,991	493,777

Ապահովագրություն

Սկսած 2005թ. Բանկը հանդիսանում է ավանդների պարտադիր ապահովագրական համակարգի անդամ: Նշված համակարգը գործում է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների և կանոնակարգվում է Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին օրենքով: Ապահովագրությունը մարում է Բանկի պարտավորությունները ֆիզիկական անձանց ավանդների գծով 2,000 հազար դրամ ընդհանուր գումարով (մինչև 1,000 հազար դրամ արտարժույթով ավանդների դեպքում) Բանկի սննկացման և բանկային արտոնագրի հետ կանչման դեպքում:

28 Գործարքներ փոխկապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Փոխկապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի բաժնետեր հանդիսացող ընկերությունները վերահսկվում են Ռ-Գ գործարարներ Գ. Ջաքարյանի և Գ. Պիսկովի կողմից, որոնցից յուրաքանչյուրը անուղղակիորեն տիրապետում է Բանկի ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի 50%-ը:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Նշված գործարքները իրականացվել են՝ շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2008		2007	
	Բաժնետերեր	Ղեկավար անձնակազմը	Բաժնետերեր	Ղեկավար անձնակազմը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	837,965	201,876	-	201,225
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	718,874	51,117	837,965	649,710
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(1,004,323)	(217,564)	-	(649,059)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	552,516	35,429	837,965	201,876
Արժեզրկումից պահուստ	(7,183)	(461)	(115,047)	(4,011)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ	545,333	34,968	722,918	197,865
Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	56,755	3,771	13,929	83,030
Վարկային կորուստների ծախս/(հակադարձում)	(107,864)	(3,550)	115,047	1,644
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
հունվարի 1-ի դրությամբ	1,446,050	-	581,377	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված	363,472,896	-	272,261,715	-
Տարվա ընթացքում մարված	(364,210,901)	-	(271,397,042)	-
դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	708,045	-	1,446,050	-
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
հունվարի 1-ի դրությամբ	32,166	-	26,769	-
Տարվա ընթացքում ստացված	19,775,951	-	2,223,245	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(17,053,067)	-	(2,217,848)	-
դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,755,050	-	32,166	-
Տոկոսային ծախսեր	1,071,568	-	-	-

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Ավանդներ 1 հունվարի դրությամբ	205,545	200,420	2,818,316	191,227
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	24,998,018	794,677	3,434,051	1,692,999
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(24,823,717)	(882,416)	(6,046,822)	(1,683,806)
Ավանդներ 31 դեկտեմբերի դրությամբ	379,846	112,681	205,545	200,420
Տոկոսային ծախսեր ավանդների գծով	-	8,789	-	2,697

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Այլ եկամուտ	-	-	4,469	-
-------------	---	---	-------	---

Տնօրեններին և ղեկավար անձնակազմի այլ անդամներին տարվա ընթացքում տրամադրված 35,429 հազար դրամի (2007թ.՝ 201,876 հազար դրամ) վարկերը վճարման են ենթակա 1-ից 9 տարիների ընթացքում և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 12-18%:

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	325,850	240,187
Հատկացումներ կենսաթոշակային հիմնադրամին	17,972	15,221
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	343,822	255,408

29 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները, որոնք հաշվեկշռում արտացոլված չեն իրենց իրական արժեքով, համապատասխան մնացորդային արժեքների հետ միասին ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2008		2007	
	Հաշվեկշռային արժեք	իրական արժեք	Հաշվեկշռային արժեք	իրական արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	9,787,048	9,787,048	8,802,840	8,802,840
Թանկարժեք մետաղներ	40,539	40,539	37,843	37,843
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,666,848	2,666,848	2,967,909	2,967,909
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	45,863,725	45,863,725	28,803,700	28,803,700
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	11,164,554	11,164,554	1,316,344	1,316,344
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	47,606,820	47,606,820	36,853,218	36,853,218

Պահանջներ և պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը

սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է իրենց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման վարկային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Այլ փոխառություններ

Ֆիքսված և չգնանշվող տոկոսադրույքներով ավանդների և փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքային գործիքների տոկոսադրույքներով: Տարվա վերջի դրությամբ տոկոսադրույքները հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

30 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 31.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ

2008

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա- հանրա- գումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա- հանրա- գումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	9,695,719	-	-	9,695,719	-	91,329	91,329	9,787,048
Թանկարժեք մետաղներ	40,539	-	-	40,539	-	-	-	40,539
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպություն ների նկատմամբ	2,502,747	-	-	2,502,747	-	164,101	164,101	2,666,848
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	1,607,489	2,467,963	11,706,274	15,781,726	21,918,250	8,163,749	30,081,999	45,863,725
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	-	19,888	53,349	73,237	32,433	32,607	65,040	138,277
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	7,683,556	-	-	7,683,556	-	-	-	7,683,556
	21,530,050	2,487,851	11,759,623	35,777,524	21,950,683	8,451,786	30,402,469	66,179,993

ՊԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ ՆԵՐ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս			Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	3-ից 12 ամիս					
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	11,164,554	-	-	11,164,554	-	-	-	11,164,554
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	16,388,029	16,723,051	13,234,151	46,345,231	1,250,971	10,618	1,261,589	47,606,820
	27,552,583	16,723,051	13,234,151	57,509,785	1,250,971	10,618	1,261,589	58,771,374
Զուտ դիրք	<u>(6,022,533)</u>	<u>(14,235,200)</u>	<u>(1,474,528)</u>	<u>(21,732,261)</u>	20,699,712	8,441,168	<u>29,140,880</u>	<u>7,408,619</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>(6,022,533)</u>	<u>(20,257,733)</u>	<u>(21,732,261)</u>		<u>(1,032,549)</u>	<u>7,408,619</u>		

Հազար ՀՀ դրամ

2007

ՊԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ ՆԵՐ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս			Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	3-ից 12 ամիս					
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	8,732,840	-	-	8,732,840	-	70,000	70,000	8,802,840
Թանկարժեք մետաղներ	37,843	-	-	37,843	-	-	-	37,843
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,922,276	-	-	2,922,276	-	45,633	45,633	2,967,909
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	1,003,630	1,037,540	7,451,637	9,492,807	14,279,566	5,031,327	19,310,893	28,803,700
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	561,459	1,333,055	317,078	2,211,592	708,036	344,046	1,052,082	3,263,674
	13,258,048	2,370,595	7,768,715	23,397,358	14,987,602	5,491,006	20,478,608	43,875,966
ՊԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ ՆԵՐ								
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,316,344	-	-	1,316,344	-	-	-	1,316,344
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	17,079,839	5,908,443	12,992,760	35,981,042	666,879	205,297	872,176	36,853,218
	18,396,183	5,908,443	12,992,760	37,297,386	666,879	205,297	872,176	38,169,562
Զուտ դիրք	<u>(5,138,135)</u>	<u>(3,537,848)</u>	<u>(5,224,045)</u>	<u>(13,900,028)</u>	14,320,723	5,285,709	<u>19,606,432</u>	<u>5,706,404</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>(5,138,135)</u>	<u>(8,675,983)</u>	<u>(13,900,028)</u>		<u>420,695</u>	<u>5,706,404</u>		

31 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանությունը և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում: Ռիսկի կրումը ֆինանսական գործունեության անբաժանելի մասն է, և գործառնական ռիսկերը գործունեության անխուսափելի հետևանքն են: Այդուհանդերձ, Բանկի նպատակն է հասնել ռիսկերի և օգուտների միջև համապատասխան հավասարակշռության և նվազագույնի հասցնել Բանկի ֆինանսական վիճակի վրա անցանկալի ազդեցությունները:

Բանկի ռիսկի կառավարման քաղաքականության նպատակն է ախտորոշել և վերլուծել ռիսկերը, սահմանել ռիսկի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողություն, և արժանահավատ և նորացված տեղեկատվական համակարգերի միջոցով վերահսկել ռիսկերը և սահմանաչափերի պահպանումը: Բանկը պարբերաբար վերանայում է ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը՝ շուկայում, ապրանքներում փոփոխություններն արտացոլելու և լավագույն փորձին հետևելու համար:

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է Ռիսկերի Կառավարման Դեպարտամենտի կողմից ըստ Բանկի Տնօրենների Խորհրդի հաստատած քաղաքականության: ՌԿԴ և Ֆինանսական տնօրինության կողմից ախտորոշվում, գնահատվում և հեջավորվում են ֆինանսական ռիսկերը Բանկի գործառնական միավորների հետ սերտ համագործակցության միջոցով:

Կարևորագույն ռիսկերն են վարկային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը, շուկայական ռիսկը և այլ գործառնական ռիսկը: Շուկայական ռիսկը ներառում է փոխարժեքների, տոկոսադրույքների և այլ գնային ռիսկերը:

31.1 Վարկային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Վարկային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Վարկային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտհաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի ՌԿԴ կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Խորհրդին, վարչությանը և յուրաքանչյուր միավորի ղեկավարին:

31.1.1 Վարկային ռիսկի առավելագույն չափը՝ առանց երաշխիքի կամ այլ վարկային ապահովման

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է 2008 և 2007թթ ղեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ վարկային ռիսկի ենթարկվելու վատագույն տարբերակը՝ առանց ապահովվածությունը հաշվի առնելու: Հաշվեկշռային ակտիվների համար վարկային ռիսկերը հիմնված են հաշվեկշռային գուտ արժեքների վրա:

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	Համախառն առավելագույն ռիսկի չափ 2008թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Համախառն առավելագույն ռիսկի չափ 2007թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	14	7,258,067	5,973,273
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	16	2,666,848	2,967,909
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	17	45,863,725	28,803,700
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	18	138,277	3,263,674
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	25	7,683,556	-
Ընդամենը		63,610,473	41,008,556
Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ	27	3,343,582	2,335,648
Ընդամենը վարկային ռիսկ		66,954,055	43,344,204

Երբ ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով, վերևում ներկայացված գումարները ցույց են տալիս ընթացիկ ռիսկը, բայց ոչ առավելագույնը, որը կարող է առաջանալ ապագայում իրական արժեքների փոփոխություններից:

31.1.2 Վարկային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ վարկային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

Հազար ՀՀ դրամ	2008			
	ՀՀ	ՏՀԶԿ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	7,258,067	-	-	7,258,067
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	396,461	1,483,508	786,879	2,666,848
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	45,032,233	-	831,492	45,863,725
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	138,277	-	-	138,277
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	7,683,556	-	-	7,683,556
2008թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	60,508,594	1,483,508	1,618,371	63,610,473
2007թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	38,060,443	92,506	2,855,607	41,008,556

Ակտիվները դասակարգվում են, հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ վարկային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ արդյունաբերության ճյուղերի.

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական կազմակերպություններ	Արդյունաբերություն	Գյուղատնտեսություն	Շինարարություն	Սպառողական ոլորտ	Առևտուր	Այլ	Ընդամենը
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	7,258,067	-	-	-	-	-	-	7,258,067
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,666,848	-	-	-	-	-	-	2,666,848
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	5,613,418	217,913	2,264,623	26,530,493	8,449,723	2,787,555	45,863,725
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	137,730	-	-	-	-	-	547	138,277
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	7,683,556	-	-	-	-	-	-	7,683,556
2008թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,746,201	5,613,418	217,913	2,264,623	26,530,493	8,449,723	2,788,102	63,610,473
2007թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	12,177,841	2,103,940	128,369	1,199,913	16,502,043	6,165,933	2,730,517	41,008,556

31.1.3 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Բանկը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Ըստ ապրանքների, արդյունաբերության ճյուղերի և երկրների վարկային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Բանկի Խորհրդի կողմից:

Վարկային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Բանկը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Բանկը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի և փոխատվությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- Հիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- Ֆիզիկական անձանց շարժական գույք,
- Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, այլ հիմնական միջոցներ, պաշարները,
- Ֆինանսական գործիքները՝ պարտքային և բաժնային արժեթղթերը:

Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխատվությունների արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Անշարժ գույք	35,561,599	24,669,819
Շարժական գույք	10,104,647	4,727,071
Շրջանառության մեջ գտնվող ապրանքների գրավադրմամբ	-	300,370
Կազմակերպությունների երաշխիքներ	121,220	9,964
Դրամական միջոցներ	903,411	722,836
Այլ	-	80
Հաշվեգրված տոկոսներ	459,636	208,452
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ (համախառն)	47,150,513	30,638,592

Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն վարկային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Բանկի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ բանկից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Բանկը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Բանկը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

31.1.4 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Բանկը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Բանկը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխատվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարումնակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ կրեդիտ քարտերը, հիպոթեքները և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ վարկերինը:

Չարժեզրկված, ոչ ժամկետանց վարկեր և փոխատվություններ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է չարժեզրկված և ոչ ժամկետանց վարկերի որակը՝ հիմնված կորուստների պատմության վրա:

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ		
Մասնավոր ձեռնարկություններ	2,9%	1,8%
Ֆիզիկական անձիք	1,3%	2,1%
Անհատ ձեռնարկատերեր	-	-

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը և փոխատվությունները, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ: Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասն արժեզրկված չեն:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկերի ժամկետանց օրերի վերլուծությունն ըստ դասերի ներկայացվում է հետևյալ աղյուսակում.

Հազար ՀՀ դրամ	2008				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ					
Մասնավոր ձեռնարկություններ	323,866	74,254	-	167,243	565,363
Ֆիզիկական անձիք	357,667	60,350	150,703	222,782	791,502
Անհատ ձեռնարկատերեր	18,119	-	-	-	18,119
Ընդամենը	699,652	134,604	150,703	390,025	1,374,984

Հազար ՀՀ դրամ	2007				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ					
Մասնավոր ձեռնարկություններ	29,200	90,160	-	-	119,360
Ֆիզիկական անձիք	206,539	7,489	-	7,559	221,587
Անհատ ձեռնարկատերեր	6,090	-	-	1,137	7,227
Ընդամենը	241,829	97,649	-	8,696	348,174

2008թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ժամկետանց վարկերի գծով գրավների իրական արժեքը կազմում է 3,101,306 հազար դրամ (2007թ՝ 946,223 հազար դրամ): Գրավները բաղկացած են անշարժ և շարժական գույքից, երաշխիքային նամակներից:

Անհատապես արժեզրկվող վարկեր և փոխատվություններ

Մինչև գրավներից առաջացող դրամական հոսքերը հաշվի առնելը հաճախորդներին տրամադրված անհատապես արժեզրկված վարկերը և փոխատվությունները կազմում են 2,458,204 հազար դրամ (2007թ՝ 4,619,665 հազար դրամ) (ծանոթ. 17): 2008թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի անհատապես արժեզրկված վարկերի գրավների իրական արժեքը կազմում է 4,002,263 հազար դրամ (2007թ՝ 10,725,112 հազար դրամ): Գրավները բաղկացած են անշարժ և շարժական գույքից, երաշխիքային նամակներից:

Վերանայված վարկեր

Վերանայված վարկերի հաշվեկշռային գումարն ըստ դասերի հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխաստվություններ		
Մասնավոր ձեռնարկություններ	20,000	531,441
Ֆիզիկական անձիք	176,375	-
Անհատ ձեռնարկատերեր	-	-
Ընդամենը	196,375	531,441

31.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ:

31.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ 31.12.08թ դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող տատանվող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերազնահատելով վաճառքի համար մատչելի հաստատուն տոկոսադրույքով ակտիվները, 31.12.08թ դրությամբ՝ հիմք ընդունելով տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունները:

Կապիտալի զգայունությունը վերլուծվում է ըստ ակտիվի կամ սվոփի իրացման ժամկետների: Կապիտալի ընդհանուր զգայունությունը հիմնված է այն ենթադրության վրա, որ եկամտաբերության կորում կան զուգահեռ փոփոխություններ, մինչդեռ ըստ ժամկետների վերլուծությունը ցույց է տալիս զգայունությունը ոչ զուգահեռ փոփոխությունների նկատմամբ:

Հազար ՀՀ դրամ	Կապիտալի զգայունություն						
	Վրժույթ	Փոփո- խություններ հիմնական տոկոսա- դրույքներում	Զուտ տոկոսային եկամտի զգայու- նություն	Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի
ՀՀ դրամ	+1	(2,388)	(971)	(442)	(31,781)	(360,795)	(393,989)
ՀՀ դրամ	-1	2,388	400	449	32,727	396,385	429,960

Հազար ՀՀ դրամ

2007

Արժույթ	Կապիտալի զգայունություն						
	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույթներում	Չուտոկոսային եկամտի զգայունություն	Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
ՀՀ դրամ	+1	(1,590)	(4,713)	(2,000)	(16,026)	(7,161)	(29,900)
ՀՀ դրամ	-1	1,590	3,050	398	24,034	10,769	38,251

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Արտարժույթային ռիսկը կառավարվում է արտարժույթային դիրքերի կառավարման միջոցով: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2008թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական աղբյուրների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական աղբյուրների մասին հաշվետվությունում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ

2008

2007

Արտարժույթ	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
ԱՄՆ դոլար	20	(1,145,049)	(3)	4,474
Եվրո	15	(5,233)	9	1,463

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ / քանկարժեք մետաղներ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	4,666,997	4,741,829	378,222	9,787,048
Թանկարժեք մետաղներ	-	40,539	-	40,539
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	18,599	2,446,294	201,955	2,666,848
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	35,468,013	10,395,712	-	45,863,725
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	138,277	-	-	138,277
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	7,683,556	-	-	7,683,556
	47,975,442	17,624,374	580,177	66,179,993
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	8,474,154	2,687,551	2,849	11,164,554
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	25,967,362	21,122,828	516,630	47,606,820
	34,441,516	23,810,379	519,479	58,771,374
	13,533,926	(6,186,005)	60,698	7,408,619
Զուտ դիրք 2008թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2008թ դեկտեմբերի 31-ին	1,138,398	2,205,184	-	3,343,582
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	27,700,470	15,315,128	860,368	43,875,966
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	22,494,033	15,178,308	497,221	38,169,562
Զուտ դիրք 2007թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,206,437	136,820	363,147	5,706,404
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2007թ դեկտեմբերի 31-ին	946,544	1,389,104	-	2,335,648

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

31.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի գսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բացի այդ Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 8%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 12%-ի չափով պահուստավորման գումար (տես ծանոթագրություն 14-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ մարման ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների մուտքի հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առակայությունը և վերահսկել հաշվապահական հաշվեկշռի իրացվելիության ցուցանիշները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշներ ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Ստորև ներկայացվում է 2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տես ծանոթագրություն 30-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական հոսքերը Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմությամբ:

						2008
	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	11,164,554	-	-	-	-	11,164,554
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	16,388,029	16,723,051	13,234,151	1,250,971	10,618	47,606,820
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ ըստ պայմանագրային տվյալների	27,552,583	16,723,051	13,234,151	1,250,971	10,618	58,771,374
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	165,006	228,333	1,776,420	1,168,323	5,500	3,343,582

Հազար ՀՀ դրամ	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	2007				Ընդամենը
		1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,316,344	-	-	-	-	1,316,344
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	17,079,839	5,908,443	12,992,760	666,879	205,297	36,853,218
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ՝ ըստ պայմանագրային տվյալների	<u>18,396,183</u>	<u>5,908,443</u>	<u>12,992,760</u>	<u>666,879</u>	<u>205,297</u>	<u>38,169,562</u>
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	<u>137,513</u>	<u>91,816</u>	<u>880,879</u>	<u>818,620</u>	<u>406,820</u>	<u>2,335,648</u>

Բանկի մոտ առկա է էական բացասական կուտակային իրացվելիության ճեղքվածք մինչև մեկ տարվա կտրվածքով: Տես ծանոթագրություն 30-ը: Դա այն բանի հետևանք է, որ 31.12.08թ դրությամբ Բանկի հիմնական ֆինանսավորման աղբյուր են հանդիսանում մինչև մեկ տարվա մարման ժամկետ ունեցող ավանդները: Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ չնայած մինչև մեկ տարվա մարման ժամկետ ունեցող ավանդները էական կշիռ են կազմում, վերջին տարիներին ձևավորված փորձը ցույց է տալիս, որ նշված ավանդները հանդիսանում են կայուն և երկարատև ֆինանսավորման աղբյուր:

32 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է երկրորդային կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ պահանջները:

2009թ. հունվարի 1-ից ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանվում է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 5,000,000 հազար ՀՀ դրամ գումարով:

33 Դետհաշվեկշռային իրադարձություններ

33.1 2009թ մարտի 3-ին ՀՀ ԿԲ-ն որոշում կայացրեց անցնել դրամի՝ ԱՄՆ դոլարի և այլ ազատ փոխարկելի արժույթների նկատմամբ լողացող փոխարժեքին: Այս փոփոխությունը ազդել է 2009թ Բանկի փոխարժեքային ռիսկի և ֆինանսական վիճակի վրա՝ ելնելով այն փաստից, որ Բանկի պարտավորությունների մեծ մասը արտահայտված են այդ արժույթներով: Տես Բանկի 2008թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ փոխարժեքային ռիսկին վերաբերող 31.2.1 ծանոթագրությունը:

2009թ ապրիլի 20-ին ձևավորվել էին հետևյալ փոխարժեքները

ԳՅ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	372.10
ԳՅ դրամ/1 Եվրո	482.50

33.2 2009թ փետրվար ամսին Բանկը լրացուցիչ բաժնետոմսերի թողարկմամբ ավելացրել է բաժնետիրական կապիտալը 3,000,000 հազար ՀՀ դրամ գումարով:

Grant Thornton

www.gta.am